

מרים פרץ בנאום פרס ישראל – נושאת דברים בשם כלות וחתני הפרס

אדוני הנשיא, אדוני ראש הממשלה, כבוד יו"ר הכנסת, גבירתי נשיאת בית המשפט העליון, אדוני שר החינוך, אדוני ראש העיר ירושלים, עמיתיי מקבלי פרס ישראל, קהל נכבד.

אנוכי, הענייה ממעש, נרגשת לעמוד כאן היום ולדבר בשם מקבלי הפרס. מתפללת אני שלא יהיה מכשול בדבריי וּשְׁשֶׁפְּתֵי הפשוטה תביע נכונה את תודתנו העמוקה למדינת ישראל, שמצאה אותנו ראויים לפרס, ולבני משפחותינו ולחברינו הקרובים, שתמכו בנו וְעוֹדְדוּ אותנו לאורך כל הדרך.

פקהל היושב כאן היום חסרים אהובים ויקרים שלא זכו לראותנו במעמד זה. שניים מהם הם הוריי, יעקב ואיטו אוחיון, שנולדו לרגלי הרי האטלס במרוקו. הם לא ידעו קרוא וכתוב ולא דיברו את השפה העברית. אילו היו יושבים כאן היום היו מבינים רק כמה מילים מדבריי, מילים שבעבורם היו קוד: ירושלים, שלום, תורה ותודה.

בכל לילה, סיפר לי אבי, על עיר שלא הכיר, שלא ראה בתמונות וּשְׁתֵּאוּרָה עבר מאב לבן – ירושלים, שיש בה עצים נוטפי דבש וחלב ולרגליהם רובצים אריות וכבשים. בכל פעם שהגה אבי את המילה **ירושלים** הצמיד את שתי אצבעותיו לשפתיו ומלמל בקדושה את שמה, תוך כדי נישוק כל אות מאותיותיה.

ובאחד הלילות של קיץ 1963, הודיע אבי כי הלילה יבוא המשיח. לשאלתי כיצד אֲזַהֶה אותו ענה " הוא ילבש חולצה פתוחה, מכנסיים קצרים וינעל סנדלים" פגשתי את המשיח! את שליח הסוכנות היהודית שהוציא אותנו מהמלאח בקזבלנקה, שם גרתי עד היותי בת 10, והביא אותנו לירושלים – למעברת חצרים בבאר שבע, שבה חייתי עד שנת 1969. חיינו ללא גז, ללא מקרר, היו מיטות עשויות מברזל וקשוי קליטה ושפה חדשה אבל הייתה גם שמחה גדולה על שזכינו להגיע לארץ ישראל.

ל

מדתי לאהוב את הארץ דרך שיקיה בזכות רדיו שקיבל אבי בעבודתו כמטאטא כבישים. בכל יום רביעי, תיפיתי בְּחֶרֶד קודש בפתח הצריף שלנו, בידי מחברת ועיפרון, נכונה לכתוב את מילות השירים שלימד אפי נצר בתוכניתו. כך היכרתי את החרמון דרך "מלכות החרמון", את בית לחם דרך "ראי רחל ראי" ואת עמק יזרעאל דרך "שיר העמק".

אך שיר אחד נצר בזיכרוני, שירו של נתן אלתרמן – "שיר בוקר" – הפותח במילים "בְּהָרִים כבר השמש מלהטת..." שורה אחת מפזמון השיר הַדְּהָה בראשי ולא הרפתה

ממני "מה עוד לא נתנו וניתן..." . כבר אז, כילדה, חשתי שלא עשיתי דבר למען ארצי. באתי אל ארץ מוכנה, ולא ידעתי שיום יבוא ואתן את היקר לי מכל עבור ארצי – את בניי אוריאל ואלירז.

אבל מולדת לא בונים רק בקאב ובדמעות, אלא גם בעמל ובנתינה מתמשכת לאורך שנים. אני גאה להיות שייכת לקבוצה, שפחרה לעסוק בחינוך מתוך אמונה שזו הדרך לפרוץ את חומות הפערות והדלות, ומתוך הבנה שהחינוך פותח הזדמנויות למימוש עצמי ולהתפתחות אישית, כפי שפתח לי.

אל המעשה החינוכי הבאתי עימי את הערכים שינקתי בבית הוריי. אלה היסודות שעליהם גידלתי עם אישי הקאהוב אליעזר ז"ל את ששת ילדיי: אוריאל, אלירז, הדס, אביחי, אליאסף ובת אל. מכובדי,

עומדת אני כאן היום מולכם נבוכה. לצד עמיתי -- אנשים רמי מעלה שיצרו, כתבו, חקרו והמציאו, אנשי חזון נעשייה, אנשי אמונה. קטונתי,

אין בידי יצירה, לא אוכל להצביע על תגלית שגיליתי או על נוסחה שפתרתי. יש לי לב אחד שנשבר 3 פעמים בהודעות שבר נוראיות, נפילת בני אוריאל בקרב בלבנון, פטירת אליעזר אישי משברון לב ונפילת בני השני אלירז בקרב בעזה. עם הלב הזה יצאתי אל עמי, ובמילים פשוטות, בשפת הלב השבור דיברתי על הארץ ומורשתה, על הבחירה בטוב, על השמחה, על הדבקות בחיים על אחריות ומעורבות חברתית

מתוך הלב הזה, שפועמת בו אמונה בארץ הזאת ובעם הזה

מתוך תהומות הכאב

נבעו מעיינות של אהבה

וכשהלב מלא אמונה, הוא יכול לעמוד באתגרים קשים, יכול ליצור יצירות גדולות.

זו יצירתי

היא נטועה בלבבות

הפכתי את יגוני לניגון חדש.

כך כל אחת ואחד מהיושבים על במה מכובדת זו, כל אחד ופעילות ליבו, כל אחת ותבנית נוף מולדתה והכשרתה, כל אחד וירושלים שלו, כל אחד ומעיינות יצירתו.

במקבלי הפרס ישנם מי שחוו אובדן, ואף על פי כן רוחם לא נשברה. הם ממשיכים לפעול בחברה, איש בדרכו, כדי לעשותה טובה יותר. והאחרים – כולם עושים לא רק לשם עצמם אלא לשם מדינת ישראל, לפתחה ולהעצימה במישורי העשייה ובגוונים האנושיים השונים שבה.

זכיתי להיפגש עם החברה הישראלית על גווניה השונים, מפגשים של פנים אל פנים, מפגשים מרחיבי לב שאפשרו לי ניסתם של מחשבות והבנות חדשות.

הייתי שמחה אם נצא כולנו לפגוש את הגיוון, את "האחרים", נכיר, נרגיש, נראָה את העיניים הכואבות והשְמחות, נשמע את הקולות והצלילים השונים וגם אם יש בינינו תהומות – נוכל לבנות מְעליהן גשרים.

אם רק נכיר בְכך שרַב המְשותף בינינו על המפריד,

כולנו חֲפצי חיים

כולנו חֲפצי שלום

זה הבית של כולנו ואין בלעדיות של אהבת העם והמולדת לצד מסוים כולנו רוצים לזכות ולראות את נְכַדְינוּ בונים כאן את ביתם, מטיילים בארץ בְבטחה וְנְהנים מנופיה.

כולנו מְיִיתלים לְחִבְרַת מופת ברוח חזון נביאי ישראל

ומפוח זה, כולנו נושאים בְאַחֲרִיות לְאופיו, לְערכיו וְלַעֲתִידו של הבית הזה.

לא נוכל להתעלם, לא נוכל לעמוד מנגד.

בפאזל הזה שנוצר בְמְדִינַת ישראל, יש מקום לכולנו, לכל קשת הצבעים. ואם תְחַסר פיסה אחת מהפזאל – התמונה לא תהיה שלמה.

על כן אינני מוכנה לוותר על שום חלק מהעם, וגם אם מלאכת ההרכבה תְאָרְך – אינני מתייאשת.

וכְדִי להצליח בְיִצִירַת הפסיפס הזה עלינו לכבד את כולם בשיח שלנו. עלינו ליצור שיח מאופק, סבלני שמאפשר הבעת דעה בלי פחדים וְאִיֻּמִים, שיש בו מקום לְסִלִיחָה וְלִמְחִילָה. שיח שְמַחֲזֵק את המְחֻיבוֹת שלנו לְאַהֲבַת האדם "כי בצלם אלוקים ברא את האדם", שיח המכבד את מורשתנו, המרבה טוב, אור ותקווה ולא מתרכז רק בחושך.

כדברי נעים זמירות ישראל

"מי האיש הֲחִפֵּץ חיים

נצור לשונך מרע ושְפִתֶיךָ מִדְבַּר מרמה

סור מִרַע וְעֵשָׂה טוב, בְּקֶשׁ שלום ורודפהו"

זוהי תורת החיים!

בואו נבחר כולנו בדרך שמרבה אור,

כפי שבחרתי אני לשאת את עֲרְכֵיהֶם של בניי אוריאל ואלירז וְחִבְרִיהֶם – ערכי הרעות והאחוה – הם נר לרגליי וקריאתם "אחי" לכל אחד מחבריהם היא קריאתי אחים אנחנו. לטוב ולרַע.

וכפי שכתב בני אוריאל: עם מכלול הקוצים והצמחים שנכנסו לי לגוף אפשר להקים ערוגה של מטר על מטר, אבל אלו לא סתם קוצים, אלו קוצי ארץ ישראל.

טובים לי קוציה של ארצי מכל פרחי תבל.

מכובדיי,

זכינו לראות את תקומת המְדִינָה ושגשוגה

עתה, בשנת ה' 70

משימתנו לחשוף את האורות החבויים ב"יחד" הֶעָצוּם של כלל שְבֵטֵי ישראל

כְּדַבְרֵי בִיאֲלִיק בְּשִׁירוֹ "לִמְתַּנְדָּבִים בַּעַם"

תְּשִׁפּוּ אֹר! גְּלוּ אֹר!

אִם תִּרְרֵי נְשֶׁף עָלֵינוּ נְעַרְמוּ –

לֹא דַעְכוּ כָּל-הַנִּיצוּצוֹת, לֹא תִמוּ;

מִהָרֵי הַנְּשֶׁף עוֹד נִחְצַב לְהַבָּה,

נְחִשְׂפָה-נָא שְׁכָבוֹת הָאוּרִים תְּרַבִּים!

הוּי, בְּנֵי הַמַּכְפִּים!

הַעֲמִידוּ אֶת-עַמְכֶם, הַקִּימוּ תְדוֹר!

תְּשִׁפּוּ אֹר, תְּשִׁפּוּ אֹר!